

zadnji imenik l. 1874 je pobral skoraj vso gotovino; skerbimo raje da spravimo kako rabljivo kujigo, ki se boče udom podarila. —

Pri Vas je tedaj, dragi tovariši, da pristopite k društvu, ki ima na čelu povzdigo šolstva na edini pravi podlagi, na podlagi domačega jezika; svoje domoljubje pokazite s tem, da pristopite k društvu, ki ne išče sebe, marveč Vas, pred vsem pa blagor naroda, čigar sinovi smo.

Pri Vas, spoštovani rodoljubi vseh stanov, je pa tudi, da podpirate učitelje, katerim je izročena mladina v skerb in odgojevanje, pri njihovem rodoljubnem prizadevanji. Nikarte, da bi se reklo, Nemci bolje podpirajo svoje učitelje, kakor pa Slovenci svoje.

Prihodnja odborova seja boče 6. svečana popoldne ob 1¹/₂ uri.

P o z i v.

Mili sobratje! Gotovo je učiteljski stan eden najvažnejših v ljudske družbi; on je prvi poklican položiti in vterditi temeljni kamen oliko, napredku in splošnemu razvoju, ter ob enem blagostanju posameznega človeka, celih občin, skupne dežele in splošne države s podukom o vsakovrstnih vedah, da se na tej podlagi potem vspešno nadaljuje in dospe do pravega cilja. Vsak začetek je težaven. In ne rečem preveč, marveč istino trdim, ko pravim, da gledé odgoje, izobražbe, poduka in povzdige ljudskega blagostanja trdo zadeva ljudskega učitelja prva težava, katera mu je po stanu in dolžnostih odmerjena. V mnogih obzirih pa imajo drugi stanovi, katerim ni tako grenka osoda odmerjena, in nemajo toliko težav prebiti, kakor jih ima ravno stan ljudskih učiteljev, posebna dobra, od katerih je pa ravno ljudski učitelj še popolnoma izobčen. On je tako rekoč edin in le sam sebi prepuščen. — Vsakega posameznega človeka, vsakega stanu dolžnost je pa gotovo, da se po pripuščenih potih prizadeva skrbeti za boljšo prihodnost. In to, dragi sobratje, je tudi naša dolžnost! Kolikor manj zaprek in zoprnost ima človek prenašati, toliko lože on tudi gotovo svoje duševne in telesne moči žrtvuje vzvišenemu poklicu, kar potem blagodejno vpliva na plodonosen vspeh. Kolikokrat pride ljudski učitelj brez lastnega zadolženja v pomilovanja vreden gmoten položaj! Pride dolga bolezen v družinico, pobere mu 100, 200 in še več goldinarjev iz lastnega žepa; dohodki ne zadostujejo; pride selitev, dostikrat dolga, požre mu zopet 50, 80, 100 in še več goldinarjev, učitelj navezan je zopet edino le na lastni žep; nemila smrt pobere mu njegove ljubo-drage, kar je z večjimi ali manjšimi stroški iz lastnega žepa zjedinjeno. V takih slučajih brez lastnega zadolženja in krivde mora si človek za visoke obresti denar pri privatnih ljudeh izposojevati, in ako ni na posebno dobrem glasu, ga pa še ne dobi. Kolika preglavica so pa dolgovi za človeka, je morebiti uže eden ali drugi dragih sokolegov priliko imel okušati.

Vse drugače je pa to pri nekaterih drugih stanovih. Vzemimo n. pr. vsakovrstne c. kr. urádnike, urádnike in službeno osobje pri železnicah, profesorje srednjih in višjih šol, i. t. d. Vsem tem je o posebnih slučajih gledé gmotnega stanja s tem pomagano, da lahko od svojih aktivnih plač predplače prejemajo, katere potem zopet v obrokih, malih zneskih proti malimi (6%) obresti nazaj plačujejo, ter se jim ni treba pri privatnih kapitalistih in drugih ljudeh zadolževati, vsled česar

pri ljudeh, med katerimi službujejo, svoje dobro ime lahko neoskrunjeno ohranijo. Dan danes je pa že tako, da tudi najboljši delavec pri ljudeh le pravo veljavo ima, ako nobenemu nič dolžan ni, a še tako marljivega in delavnega, če tudi ne po lastnej krivdi kolikor toliko zadolženega človeka pa rado — vse — pisano gleda, pred vsem pa še učitelja.

Da bi se v tem obziru tudi ljudskim učiteljem breme zdatno olajšalo, sklenil je podpisani, napraviti o svojem času dobro utemeljeno prošnjo do visokega deželnega zbora, kateri naj bi ljudskemu učiteljem o posebnih slučajih primerne predplače od njihovih aktivnih služeb postavno določiti in vrediti hotel.

Da se bode pa ta prošnja mogla v imenu učiteljev napraviti, pozivljen tukaj prav uljudno vse g. g. kolege, kateri so enacega mnenja, da mi o tem svoje misli prav v kratkem po listnicah ali pa v pismih naznaniti hočejo.

Bog vas živi, mili sobratje po celej domovini, ter blagoslovi vseh skupaj trud, delo in prizadevanje v prid, napredek in povzdigo blagostanja vsega národa in skupne države!

Na Premu, dné 9. prosenca 1879.

Matija Rant, národní učitelj.

P. Prem. pr. St. Peter. Innerkrain.

Razumeva se samo ob sebi, da mí tudi drugim privoščimo, kar uže sami (t. j. mestni učitelji) imamo, namreč izposojilno splačevanje o izvanrednih okoliščinah, vendar pa učiteljskemu stanu, kakor vsakemu drugemu veljajo bosede: pomagaj si sam, in potem ti bode Bog pomagal. Učitelji naj namreč pristopijo k kaki zavarovalni družbi. V Ljubljani nas je mnogo učiteljev pri „Beamten-Verein“. Ta družba ravno sedaj razpošilja povabila učiteljskim društvom, ter vabi učitelje k pristopu, ko razlaga korist, katero ponuja družbenikom.

— **Iz seje deželnega odbora dné 27. p. m.** Vzeli so se na zanje dopisi deželnega šolskega sveta, da se na ljudski šoli v Črmošnicah začasno v službo vzame učitelj z remuneracijo letnih 400 gold., na ljudski šoli v Kopanji učitelj z remuneracijo 384 gold. na leto, in v Žireh začasni učitelj s 360 gold. remuneracije na leto, in da se duhovnima gospodoma v Šturiji in v Trnji daje po 25 gold. remuneracije na mesec za začasno opravljanje učiteljske službe; — zarad nastavljenja definitivnoga učitelja na ljudski šoli v Šent-Janžu se deželnemu šolskemu svetu odgovori, da naj se razpiše natečaj za to učiteljsko službo.

— **Drobne novice.** Obdarovanje otrok o zimskem času se zimsko obleko je nekako prišlo v navado. — Obdarovanja v Ljubljani in Postonji smo uže omenili. Taka obdarovanja so bili tudi drugej: v Škofjiloki 22. decembra, kjer je okrajni sodnik delil obleko šolarjem, a njegova gospa šolaricam; v Rudolfovem, kjer je g. okrajni glavár delil obleko. — Zasluge o tem sta si pridobila: okrajni šolski nadzornik g. profesor Derganc in g. vikarij J. Tomazič. Tudi v Šent-Rupertu na Dolenjskim se imeli tombolo: dohodki so bili namenjeni v obleko ubogim šolarjem.

— **V Zagorji pri Savi** pa je bila 26. p. m. veselica (soáre), pri kateri so delovali mestni učitelji g. g. Žumer, Maier in Razinger iz Ljubljane in še g. g. Medič, Bele in Plhak. Čisti dohodki so namenjeni šolam v Zagorji in v Smartnem pri Litiji.

— V šoli na Ljubljanskem mahu so pa bile obdarovane skoraj vse deklice te šole z zimsko obleko in pripravo za ročna dela. Navzočni so bili ljubljanski župan, A. Laschan, mestni šolski nadzornik g. pl. Gariboldi, vodja šole g. Belar, in nekatere gospe. Gdč. Mariane Fröhlich tam poučuje ob četertkeh brezplačno v ženskih rokotvorih in je tudi nabrala milodare v ta namen.

— **Za Bosno in Hercegovino** se pošiljajo iz Dunaja hrvatske in srbske šolske knjige, iz Hrvatskega pa je vojvoda Württemberg pozval 42 uradnikov, ker magjarskih ali nemških rabiti ne more. Železnica od Kostanjice do Banje-luke je popravljena in se po ujej uže vozi. V Metkoviču v Hercegovini bila je huda burja in toča, v Mostarnu pa uže drevesa cvetejo.

— „**Pučke novine**“, časopis za gospodarstvo, obrt i narod, ki izhajajo vsako saboto v Zagrebu v hrvatskem jeziku, nastopile so letos svoj 3. tečaj. Jednako našim »Novicam« raznovrstnega blaga, iz gospodarstvene stroke, skerbe za zabavo in pouk, imajo razpise, premembe i. t. d. Pesebno pa se nam zdi potrebno poudarjati; naj bi izobraženi Slovenci; ki z nami vred pripoznajo potrebo, čitati dan danes tudi hrvatske časopise, naročili ta časopis, ki hoče sprejemati tudi slovenske dopise. Po pošti pošiljane veljajo »P. N.« za četert leta 1 gl. 15 kr. Naročnino sprejema vrednik g. Ljudevit Tomšič v Zagrebu (Marovske ulice br. 20.)

— **Zvon.** Lepoznanski list s podobami. V. tečaj. Izdaje in ureduje J. Stritar. Na Dunaji 1879.

Lansko leto je bilo slovenskemu lepoznanstvu neugodno: izgubili smo dva lepoznanška lista, »Zoro« in »Besednik«, katerega je bil zapustil nepozabljivi Anton Janežič slovenskemu svetu v znamenje svoje domovinske ljubezni. Ostal je nam sedaj sam »Zvon«, kateri se uže dolgo pošteno trudi za našega naroda prosveto. Reči nam je po vsej pravici, da nas je prva številka letošnje zvana posebno veselo iznenadejala, in g. Stritarju smo hvaležni, da je svoj list tako »prerodil«. Z »galerijo slovenskih pesnikov« (Valentin Vodnik pričinja to galerijo po zgledu dr. Bleiweisovega nekdanjega »Koledarčka«) se je odprlo »Zv.« široko polje zanimivega, kar boe izvestno dobrodejno uplivalo zlasti na našo mladino. G. profesor Levec, ki spisuje to galerijo, piše jedrovito, ter stvar ne razteza preveč; taki spisi se lože v spominu ohrerde. — Cena listu je 5 gl. za vse leto, in naroča se: »Wien, Währing, Herrengasse 74.«
J. Charpentier.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. V šolskem okraji Kočevskem, v Dragi (Suchen) in v Dolenji vasi, učit. služba, l. p. 500 gl. in prosto stanovanje. Prošnje v 6. tednih (začenši 10. decembra pri dotičnih krajnih šolskih svētih).

V šolskem okraji Kranjskem. Na 2razredni šoli v Cerkljah, učiteljska služba, l. p. 400 gl. Prošnje do 2. februarija krajnemu šolskemu svētu v Cerkljah.

V šolskem okraji okolice Ljubljanske. Na 1razredni ljudski šoli v Horjulu, učit. služba, l. p. 500 gl. in stanovanje. Prošnje v 6. tednih okrajnemu šolskemu svētu za okolico Ljubljansko.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gdč. Amalija Marolt, učiteljica na Raki. Gsp. Viktor Šetina, prov. učitelj v Kočevji. Gdč. Avguste Supan, spraš. učit. kand., učiteljica v Fohnsdorf-u na Gor. Štajarskem, in gdč. Ana Podrekar, tudi spraš. učit. kand., učiteljica v Vratih (Thörl na Koroškem).
»Schltzg.«